

Monumentnummer*: 521817

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 82783/95

*Monumentnaam***

Complex Raadhuisplein/Grotestraat

Complexnummer

521816

Complexnaam

Complex Raadhuisplein/Grotestraat

*Woonplaats**

Waalwijk

*Gemeente**

Waalwijk

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Raadhuisplein

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

5141 KG

*Woonplaats**

Waalwijk

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Waalwijk

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

985

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

RAADHUIS, gebouwd in 1932. Uitgebreid in 1986, in een stijl die aansluit bij het reeds bestaande gedeelte. Alleen het gedeelte uit 1932 valt onder de bescherming.

Omschrijving

De hoofdmassa wordt gevormd door een tweelaags bakstenen gebouw met souterrain. Het heeft een rechthoekige plattegrond en een groot, hoog zadeldak gedekt met leien. Aansluitend is, haaks op de westelijke zijgevel van de hoofdmassa, een tweelaagse langgerekte vleugel onder zadeldak gebouwd. Het geheel is voorzien van een natuurstenen plint. De voor- en achterkant hebben een trapgevel, afgewerkt met een gemetselde ezelsrug. De natuurstenen goot steunt op brede, natuurstenen klossen. In de gevel zijn grote ijzeren steekankers bevestigd.

Tegen het midden van de voorgevel is een uitbouw onder lessenaarsdak gezet. De voorkant daarvan wordt

bekroond door een natuurstenen lijst, geflankeerd door consoles waarop twee schilddragende leeuwen staan. In deze uitbouw zijn grote rondbogen aangebracht, het portiek heeft op de hoogte van de bel-etage een bordes, overwelfd door een bakstenen kruisgewelf en met aan weerszijden een steektrap. Het bordes heeft een opengewerkte natuurstenen balustrade, langs de trap is een bakstenen borstwering met een brede afwerking in natuursteen aangebracht. Aan de uiteinden van de trap staan twee levensgrote natuurstenen beelden van een os en een koe, gemaakt door Lambertus Zijl. Deze beelden drukken de relatie tussen Waalwijk, de veemarkt en de leerindustrie uit, belangrijke elementen in de economische ontwikkeling gedurende de eerste helft van de twintigste eeuw.

Rechts van het bordes bevinden zich gekoppelde staande ramen, erboven een groot kruiskozijn, alle ramen hebben een kleine roedenverdeling. Aan de linkerkant bevindt zich boven het portiek/bordes een open galerij met rondbogen. Het carillon dat daar is aangebracht werd de gemeente bij de opening van de nieuwbouwwleugel geschonken. Daarboven is op een tegeltableau een metalen wijzerplaat aangebracht. In de topgevel een grote vierkante gevelsteen met in reliëf het gemeentewapen tegen een eikenboom op de achtergrond.

In linker- en rechterzijgevel zijn samengestelde staande ramen aangebracht. Deze diepliggende raampartijen zijn voorzien van brede zandstenen lateien en onderdorpels en bakstenen penanten. In de rechterzijgevel zijn enkele rondboogopeningen aangebracht, afgesloten door hekwerk. Daarnaast is een plaquette in het metselwerk aangebracht. Boven de zij-ingang hangt een lantaarn, uitgevoerd in smeedijzer en glas.

Op de begane grond van de achtergevel bevinden zich ramen met metalen kozijnen waarin gekleurd kathedraalglas. De ramen worden afgesloten door een brede latei waarboven dubbele kleine roedenramen zijn geplaatst. Rechts, ter plekke van het trappenhuis, zijn in hoogte verspringende staande glas-in-loodramen met natuurstenen onder- en bovendorpels aangebracht. In het midden van de achtergevel zijn op de verdieping twee ramen dicht naast elkaar geplaatst. In de linkerzijgevel zijn (ter plekke van het trappenhuis) enkele grote glas-in-loodramen geplaatst. Daaronder bevinden zich kelderlichten met diefijzers.

Tegen de linkerzijgevel, ver naar achteren geplaatst, staat een tweelaags haakse aanbouw onder zadeldak. Als bij de hoofdmassa is ook hier een natuurstenen goot op klossen aangebracht. In het dakvlak bevinden zich enkele dakkapellen.

In de voorgevel (naar het plein gericht) bevindt zich een houten deur in rondboogportiek. Ervoor ligt een natuurstenen trap met aan de zijkanten bakstenen borstweringen. Boven de ingang hangt een lantaarn, uitgevoerd in smeedijzer en melkglas. De meeste ramen hebben zandstenen dorpels en lateien, een aantal is gekoppeld en onderling gescheiden door een bakstenen tussenpenant.

De achtergevel heeft veel kleine raampjes met natuurstenen lateien. Haaks op deze vleugel staat een lage muur die het raadhuis verbindt met Raadhuisplein 1.

Voor de zijvleugel van het raadhuis ligt een symmetrisch aangelegde tuin, ter hoogte van de voorgevel van de hoofdmassa van het raadhuis afgesloten door een lage bakstenen muur, voorzien van een natuurstenen plint en gemetselde ezelsrug.

In het verlengde van de ingang is tussen twee hoger opgemetselde vierkante pijlers een smeedijzeren hek aangebracht. De muur wordt geleed door kleine pijlers met een ezelsrug, daartussen is een ijzeren stang

aangebracht.

In het interieur is de oorspronkelijke toestand in belangrijke mate bewaard gebleven. Na de entree volgen een grote hal en een gang, in het verlengde van de ingang. Aan weerszijden van de gang bevinden zich kamers, achteraan is een doorgang met trappen naar de zijvleugel. Links in de hal is een trappartij naar de verdieping aanwezig, op de verdieping bevinden zich rechts van de hal en gang raadzaal en trouwzaal. Het raadhuis is gedeeltelijk onderkelderd.

Ook de inrichting is in haar oorspronkelijke vorm bewaard gebleven. De wanden van hal en gang zijn uitgevoerd in schoon metselwerk en hebben lambriseringen in geglazuurde steen. Er is een rijke symbolische decoratie door middel van beeldhouwwerk, muurschildering en tegeltableau's onder meer van de hand van Theo van Delft.

In de raadzaal wordt nog steeds het oorspronkelijk meubilair, van de hand van Kropholler, gebruikt.

Tussen de rechterzijgevel en de woningen (thans archief) aan de oostwand van het plein, staat een gemetselde muur met ezelsrug, voorzien van een grote rondboogvormige doorgang.

Waardering

Het raadhuis is van algemeen belang. Het raadhuis is van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van een bestuurlijke en sociaal-economische ontwikkeling in het geïndustrialiseerde Langstraatgebied en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het raadhuis aan het einde van het Interbellum. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens het belang van het gebouw voor de geschiedenis van de architectuur en is een belangrijk werk in het oeuvre van de architect.

Het object is zowel inwendig als uitwendig gaaf bewaard gebleven. Het heeft ensemblewaarden wegens situering die verbonden is met de ontwikkeling van de gemeente en wegens de bijzondere plaats die het inneemt in het aanzien van de gemeente Waalwijk.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen
Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderd
Woonhuis(K)

Functie

Stadhuis
Woonhuis